

Suur prantsuse sõda ei puuduta Laiuse kihelkonda otsekoheselt, kogu noori mehi peab aga küll sõjaväkke astuma. Haruldaset raske oli ka 1835. aasta, mil juba alguses kuni 10 rubla rukkivakast maksti. Seemne puudusel jäi rohkesti suvivilja-põldusid külvamata, magasi-vili tarvitati varssi täiesti ära, mitu inimest suri otsekohe nälga või viletsa näljatoidu tagajärjel. Surijate arv tõuseb sündinute omast 30 võrra üle.

Aastasaja alul leidis Laiuse kihelkonnas pinda Läänemaal alanud „nõrkujate“ usuline vool, kadus aga varssi jälle. Vennastekoguduse tegevuse mõjul asutatakse palvemajad Laiuse-Sootaga ja Vaimastvere Kõolas; aastasaja teisel poolel lõpetavad mõlemad oma tegevuse, ilma mingit korraldust järele jätmata, mis vennastekoguduse tegevust

E. Witoff'i foto.

74. joon. Vaimastvere vallamaja.

mingil kujul jätkaks. 1845. aastal algas ka Laiusel kreeka-õigeusu minemine, mille tagajärjel 1848. a. Laiuse kreeka-õigeusu kogudus asutati, kelle liikmed 15 vallas (Laiuse, Torma, Simuna kihelkonnas) laiali asusid. 1885. a. võttis Tuimõisa koolimaja ehitamise puhul tõusnud segaduste ajal L.-Tähkvere vallas umbes 300 in. kreeka-õigeusu vastu, nii et 1891. a. koguduse liikmete arv oli 1721. 1905. a. välja kuulutatud usuvabaduse põhjal astus umbes 400 kreeka-õigeusust lahkunud inimest Laiuse ev.-lut. kogudusse. 1908. aastal asus Laiuse ja Torma kihelkonna piirile Laius-Tähkvere baptisti kogudus, kes enesesse Laiuse, Torma ja Laiuse kreeka-õigeusu kogudusist ühtekokku mõnikümmend liiget kogus ja Mõisamaa külas väikese palvemaja asutas.

1887. a. 20. novembri (2. dets.) õöl hävitas pikse süüdatud tuli Laiuse ev.-luteri kiriku. Järgmisel aastal ehitati kirik uuesti üles, missuguses seisukorras ta tänapäevani on.